

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

JD - Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO
NORWAY

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

19/2748 - 13

12.06.2019

Høring – ny forskrift om pass og nasjonalt ID-kort

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets (JDs) brev av 7. mars 2019.

Utenriksdepartementet (UD) har følgende merknader:

Til kap. 3 om forskriften kapittel 1 Alminnelige bestemmelser:

UD er tilfreds med at utenriksstasjonenes passmyndighet fremkommer i forslaget til ny § 1-3 første ledd. UD deler Justis- og beredskapsdepartementets holdning om at det må utarbeides mer detaljerte retningslinjer om utstedelse og forvaltning av pass som ikke er naturlig å regulere i forskrift. Det vises til kap. 3.1.3.2 hvor det fremkommer at Politidirektoratets styringsrammeverk vil måtte utarbeides i dialog med berørte parter, særlig Utenriksdepartementet.

Til kap. 3 om forskriften kapittel 2 Søknad om pass og nasjonalt ID-kort:

Det fremkommer i kap. 3.2.3.2 at det legges opp til et skjerpet beviskrav for hva som skal anses som godtgjort identitet, jf. forslaget til ny § 2-4. UD viser til at søkeren i enkelte tilfeller har svært begrenset mulighet for å godtgjøre sin egen identitet. Dette gjelder særlig for personer som har oppholdt seg i utlandet over lang tid. UD minner om at Politidirektoratets rundskriv 2015-002, kap. 4.1. og 7.1. omhandler muligheten for å be om DNA-testing ved tvil om søkers identitet, samt om at POD i tillegg har gitt egne "Retningslinjer for DNA-testing ved utenriksstasjonene ved søknader om pass". UD er som kjent av det syn at adgangen til å kontrollere søkerens identitet ved hjelp av DNA-test bør ha eksplisitt hjemmel i lov eller forskrift, ettersom DNA-testing er et inngripende tiltak.

Postadresse:
Postboks 8114 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse:
7. juni plassen 1
0251 Oslo

Telefon:
23 95 00 00
Org. nr.:
972417920

Traktat- og dokumentasjonsenheten

post@mfa.no

www.regjeringen.no/ud

Kap. 3.2.6.2. Om kravet til synlige ører

UD slutter seg til erkjennelsen av at man her må treffe et valg basert på avveining av ulike hensyn. UD har ikke forutsetninger for å vurdere sikkerhetsbehovene eller de tekniske sidene ved identifisering av passinnhavere. Det fremgår imidlertid av bakgrunns materialet og av opplysninger innhentet fra Konsulatseksjonen at ingen andre Schengen-land (unntatt Frankrike) og heller ikke Canada og Storbritannia, krever synlige ører på passfotografier når passøkeren av religiøse hensyn ønsker å dekke ørene. Vi må anta at disse landene har gjort lignende avveininger av på den ene side sikkerhets- og på den annen religionsfrihetshensyn, men altså falt ned på at hodeplagg som dekker ørene kan tillates i disse tilfellene. UD merker seg også at ICAO, FNs luftfartsorganisasjon, som setter standard for denne type identifikasjonspapirer, sier at hodeplagg kan aksepteres begrunnet i religiøse omstendigheter.

UD vil vise til at Norge gjennom de senere årene har lagt betydelig vekt på å fremme tros- og livssynsfrihet på mange arenaer internasjonalt, og aktivt støtter opp om arbeidet som gjøres både av FN og av norsk og internasjonalt sivilsamfunn på dette området. Bekjempelse av enhver form for diskriminering på grunnlag av religion og tro står sentralt i arbeidet. Dersom norske myndigheter innfører en ordning som av Likestillings- og diskrimineringsombudet anses å være diskriminerende må det gis en bredere begrunnelse for hvorfor Justisdepartementet i denne saken lar sikkerhetshensynet veie tyngst, og derfor konkluderer annerledes enn andre land det er naturlig å sammenligne seg med.

UD vil derfor anbefale at man i utkastet til Forskrift om pass og nasjonalt ID-kort § 2-8 4.ledd velger alternativ 2.

Til kap. 3.7 om gyldighetstid:

I høringsnotatets kap. 3.7.2.2 bes det om høringsinstansenes syn på spørsmålet om endring av passets gyldighetstid. UD er av det syn at ordinær gyldighetstid på 10 år bør videreføres. En eventuell halvering av gyldighetstiden vil ha konsekvenser både for norske borgere i utlandet og for utenriktjenesten. En reduksjon av den alminnelige gyldighetstiden for pass vil være kostnadsdrivende for publikum, og vil ikke medvirke til økt effektivisering av statlig forvaltning.

Mange norske borgere som er bosatt i utlandet vil ha betydelig lengre reisevei til nærmeste passkontor enn hva som er tilfellet i Norge. Mange må sette av minst en hel dag for å oppsøke passmyndigheten, og er avhengig av å fly for å komme seg til en utenriksstasjon. For personer som er bosatt eller oppholder seg i de ca. 100 landene Norge ikke er representert med fagstasjon, vil det være behov for å bevege seg over landegrensene for å kunne søke om pass. Å fremme en søknad om pass i utlandet kan altså medføre betydelig logistiske utfordringer og innebære betydelige reisekostnader. Det er kostnadsdrivende for søkeren dersom passet må fornyes oftere enn hvert tiende år.

For utenriktjenestens del, er de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget ikke utredet og man er i gang med et arbeid med å vurdere gebyrmodellen (jf. kommentarer til kap. 3.8 nedenfor), med bakgrunn i dagens situasjon. Det er på det rene at det, sammenlignet med det volumet pass som utstedes innenriks, utstedes få pass ved utenriksstasjonene. Imidlertid er mange utenriksstasjoner ikke bemannet for å kunne håndtere et fordoblet antall

publikumsoppmøter. Forholdene vil variere fra stasjon til stasjon, men dersom man skal opprettholde samme tilgjengelighet for publikum som i dag, vil det sannsynligvis bli behov for økte ressurser. Også investeringsbehov og økte driftskostnader vil kunne gjøre seg gjeldende. Det kan ved enkelte utenriksstasjoner bli behov for ombygging eller flytting for å kunne håndtere økte publikumsoppmøter. Slike ekstra investerings- og driftskostnader er vanskelige å forutse, og kan vanskelig beregnes inn i gebyrgrunnet for pass på nåværende tidspunkt. Dersom det besluttes å halvere den ordinære gyldighetstiden for pass, til tross for et svært usikkert tallgrunnlag, må de ressursmessige konsekvensene av endringene vurderes løpende frem til 2025/2030, forutsatt at nye pass lanseres i 2020, og det må kunne tilføres ressurser til å håndtere evt. økte kostnader for utenriktjenesten.

Til kap. 3.8 om gebyr:

UD stiller seg bak de prinsippene som legges til grunn for utformingen av nye forskriftsbestemmelser om passgebyret, herunder at det innføres differensierte gebyrer slik at det vil være en egen (forutsetningsvis høyere) sats for søknad om pass ved norske utenriksstasjoner. Det anses videre som positivt at det vil være anledning til å også differensiere mellom ordinære pass og midlertidige pass. Det kan ikke ses bort fra at antall utstedte midlertidige pass vil kunne reduseres med en slik ordning. Det vises i høringsnotatets pkt. 3.8.2.3 til at pass til barn per i dag i realiteten er subsidiert av gebyret for (ordinære) pass til voksne. Med innføring av differensierte gebyrer, vil det også være en mulighet å vurdere det slik at et lavere gebyr for barnepass f.eks delvis kan subsidieres gjennom et påslag på gebyret for midlertidige pass. UD arbeider med å vurdere utenriktjenestens samlede kostnader knyttet til passutstedelse. Med referanse til kommentarer til kap. 3.7 anses det som positivt at det også vil bli etablert en prosess for å muliggjøre en senere justering av gebyrnivået.

Til kap. 5 om økonomiske og administrative konsekvenser:

Det fremkommer i høringsnotatet kap. 5 at «innføringen av et nytt og mer brukervennlig saksbehandlingssystem antas foreløpig ikke å gi administrative effektivitetsgevinster av vesentlig betydning for politiet og utenriksstasjonene, fordi systemet også legger opp til nye og mer omfattende rutiner som skal gi høyere kvalitet i saksbehandlingen». UD bemerker at en innføring av nye og mer omfattende rutiner, sammen med at det utvikles et mer omfattende

saksbehandlingssystem enn det man benytter i dag, ikke peker mot noen effektivitetsgevinster for utenriksstasjonenes arbeid på passfeltet.

Med vennlig hilsen

Øyvind Hernes
avdelingsdirektør

Mette Kristin Ek
rådgiver

Dokumentet er klarert elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Nina Helene Norby,
Politiavdelingen JD